

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA,

Aşağıdaki sorularımın Çevre ve Şehircilik Bakanı Sayın İdris Güllüce tarafından Anayasanın 98. ve İçtüzüğü'nün 99. maddesi gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. 05.01.2015

Ertuğrul KÜRKÇÜ
Mersin Milletvekili

Hava kirliliğinin insan sağlığı üzerindeki olumsuz etkileri yapılan bilimsel araştırmalarla tartışmaya mahal bırakmayacak biçimde ortaya konmuştur. Bu nedenle hükümetler, halkların sağlığını korumak ve ortaya çıkan büyük sağlık masraflarından kaçınmak için bazı önlemler almışlardır. Ancak alınan önlemlerin çoğu zaman yeterli olmadığı, sanayileşme ve tüketim toplumunun doğurduğu kirletici etkilerle kıyaslandığında göstermelik kaldığı ve halk sağlığından çok propagandaya hizmet ettiği görülmektedir.

Çevre kirliliği ve ekolojik tahribat, neoliberalizm ve kolaylaştırıcı ideolojilerinin “insana-doğaya rağmen ve eşitsiz kalkınma” anlayışının alamet-i farikası haline gelmiştir. Dolayısıyla çevre adaletinin sağlanması, tüm yurttaşların sağlıklı yaşam hakkının ve ekosistemlerin korunması için beşeri faaliyetlerin çevresel etkilerinin ayrıntılı olarak ölçülmesi ve sürekli izlenmesi gerekmektedir.

Hükümetlerin, toplumu hava kirliliğine karşı koruyup uyarabilmek ve hava kirliliği sorununun üstesinden gelebilmek için ilk atmaları gereken adım, insan sağlığı ve çevre için önem arz eden hava kirliliği verilerini ülke çapında ölçmek ve bu ölçümlerin yöntem ve sonuçlarını şeffaf bir biçimde kamuoyuyla paylaşmaktır. Türkiye’de de bu çerçevede bakanlığınız bünyesinde faaliyet gösteren Hava Kalitesi İzleme İstasyonları aracılığıyla hava kirliliği verileri toplanmaktadır. Ancak açıklanan veriler, bir takım temel eksikliklere işaret etmekte, bu ölçümlerin göstermelik olduğu şüphesi doğurmaktadır.

Ölçümlerde kullanılan örnekleme yöntemi ve modellemeler ile ölçüm istasyonlarının kurulduğu bölgelerin fiziksel özellikleri, elde edilen verilerin kalitesini ve güvenilirliğini belirlemektedir. Çevre Mühendisleri Odası Mersin İl Temsilcisi Zehra Korkmaz, hava kalitesi ölçümü ve izlenmesinde tek bir noktadan veri toplanmasının kentlerin tamamını temsil edemeyeceği ve bu şekilde elde edilen sonuçların kent bütünü açısından bilimsel anlamda bir değer taşımadığı konusunda uyarıda bulunmuş, elde edilen verilerin bilimsel geçerlilik taşıması için akredite olmuş cihaz veya kurumlar tarafından elde edilmiş olması gerekliliğini hatırlatmıştır.

58943

Bu çerçevede,

1. Türkiye’de hava kirliliği ölçümlerini gerçekleştiren “Hava Kalitesi İzleme İstasyonları” kaç adettir, bunlar nerelerde bulunmaktadır ve ne zaman kurulmuşlardır? Buralarda yapılan ölçümler akredite olmuş cihaz veya kurumlar tarafından mı gerçekleştirilmektedir? Ölçümlerde hangi örnekleme yöntemi ve modeller kullanılmaktadır?
2. “Hava Kalitesi İzleme İstasyonları”nın yer tespitleri hangi kriterlere göre yapılmıştır?
3. Hava kalitesi ölçümlerinin sadece il merkezlerinde ve tek bir noktada yapılması, toplumu hava kirliliğinin oluşturduğu sağlık risklerine karşı korumak için yeterli midir? İlçe merkezleri, belli büyüklükteki yerleşimler ve kentlerin farklı bölgelerinin de hava kalitesi ölçümlerine dahil edilmesi için bir çalışma yürütülmekte midir?
4. İnsan sağlığı üzerindeki olumsuz etkileri atmosferdeki PM 10 (aerodinamik çapı 10 mikrometreden küçük partikül maddeler) oranından daha fazla olduğu bilinen ve Türkiye’nin tarafı olduğu Uzun Menzilli Sınırlar Ötesi Hava Kirliliği Sözleşmesi çerçevesinde sağlamakla yükümlü olduğu ve Dünya Sağlık Örgütü’nün de yönergesinde bulunan veriler arasında olan PM 2.5 (aerodinamik çapı 2.5 mikrometreden küçük partikül maddeler) oranlarının ölçümleri hangi nedenlerle açıklanmamaktadır? Bakanlığınızın kullandığı hava kirliliği endeksinde PM 2.5 kriterinin (diğer gelişmiş ülkelerin aksine) kullanılmamasının gerekçesi nedir?
5. Hava kirliliği ölçümlerinde PM 2.5 ölçümü yapabilen istasyonlar nerelerde bulunmaktadır? PM 10 ölçümü yapan istasyonlardan, PM 2.5 ölçümü yapamayanlar hangileridir ve bunun gerekçesi nedir? Bunların yaygınlaştırılması için bir çalışma yürütülmekte midir?
6. Bakanlığınızca atmosferdeki PM 2.5 ve ağır metal (civa, kurşun, vb) oranları için bir yönetmelik hazırlanarak azaltım hedefi belirlenmesi yönünde bir çalışma yürütülmekte midir? Yürütülüyorsa gerekçesi nedir?
7. HDP Iğdır Milletvekili Sayın Pervin Buldan’ın T.B.M.M. 7/2102 Esas No’lu Yazılı Soru Önergesine 12 Ocak 2012 tarihinde verilen cevapta “2014 yılına kadar” 8 adet temiz hava merkezi kurulacağı ve buralarda başta PM10 ve ağır metaller olmak üzere mevcut istasyonlarda bulunanlar dışındaki parametrelerin de analizinin yapılacağı ve 2013 yılı sonuna kadar hava kalitesi ön değerlendirme çalışmalarının tamamlanacağı bilgisi verilmiştir. Bu 8 temiz hava merkezi kurulumları ne aşamada? Aradan geçen zamanda analizine başlanan yeni parametre(ler) bulunmakta mıdır? PM10 kirleticisinin kimyasal bileşiminin tespit edilerek kaynakta azaltılması yönünde yapılacağı belirtilen çalışmalarda ve hava kalitesi ön değerlendirme çalışmalarının tamamlanarak raporlarının yayınlanmasında hangi aşamaya gelinmiştir?
8. Bakanlığınızda sonuç bekleyen toplam kaç adet kömürlü termik santral ÇED başvurusu bulunmaktadır? Bunların illere göre dağılımı nasıldır? Bu santrallerde PM değerlerini azaltmak için hangi teknik donanımlar planlanmaktadır? Bu santrallerin tahmini PM salınım değerleri nelerdir? Bu konuda bakanlığın belirlediği sınır değerler nelerdir ve bu sınırlar gelişmiş ülkelerdeki (mesela ABD veya Almanya) sınırlardan farklı mıdır?

58943

9. Termik Santral faaliyetleri ve kömür ve linyit yakılması sonucu atmosfere salınan partikül maddelerin kanserojen etkileri Dünya Sağlık Örgütü tarafından 2013 yılında kesin olarak kabul edilmiştir. Bu kararın ardından Bakanlığınızın PM 10 hedef seviyelerinde bir azaltıma gitmemesinin gerekçesi nedir?
10. Halk sağlığının korunması ve akademik çalışmalar için son derece değerli olan Ulusal Emisyon (Baca Gazı) Ölçüm Ağı verilerinin kamuoyuna açık olmamasının nedeni nedir? İnternette kullanıcı adı ve şifre ile girilebilen bu ağdaki verileri kimler görebilmektedir? Faal kömürlü termik santrallerin emisyon ölçüm sonuçlarının kamuoyuyla paylaşılmamasının nedeni nedir?